

אינהאַלט

- 1 ..... דער אוצר / שלום-עליכם
- ווען איך בין רויטשילד /
- 3 ..... שלום-עליכם
- 10 ..... אויב נישט נאָך העכער / י. ל. פרץ

שלום-עליכם

דער אוצר

אָף יענער זײַט באַרג, הינטערן אַלטן בית־המדרש, גע-
פֿינט זיך אַן אוצר.

אַזוי האָט מען געשמועסט באַ אונדז אין שטעטל.
נאָר קומען צום אוצר איז ניט אַזוי גרינג. אַז אַלע
יידן אין שטעטל וועלן לעבן בשלום, און וועלן זיך
נעמען אַלע אים זוכן, דעמאָלט וועט מען אים געפֿינען.
אַזוי האָט מען געשמועסט באַ אונדז אין שטעטל.
און אַז אַלע יידן וועלן לעבן צופֿרידן, עס וועט נישט
זײַן קיין קנאה באַ יידן, קיין שנאה, קיין קריג, קיין
לשון־הרע, קיין רכילות, און מע וועט זיך נעמען אַלע,
וועט מען אָפֿזוכן דעם אוצר, און אַז נישט — וועט ער
אַרײַן טיף־טיף אין דער ערד אַרײַן...

אַזוי האָט מען געשמועסט באַ אונדז אין שטעטל, און
מע האָט אָנגעהויבן זיך צו שפּאַרן און איבערשפּאַרן,
צו אַמפּערן זיך און צו ווערטלען זיך, צו זידלען און
צו קריגן זיך, וואָס ווייטער אַלץ מער, אַלץ שטאַרקער,
און אַלץ איבערן אוצר. דער האָט געזאָגט: ער דאַרף
זיין דאָ, דער האָט געזאָגט: דאַרטן, — און מען האָט
נישט אויפֿגעהערט זיך צו שפּאַרן און איבערשפּאַרן, צו
אַמפּערן זיך און צו ווערטלען זיך, צו זידלען און צו
קריגן זיך, וואָס ווייטער אַלץ מערער, אַלץ שטאַרקער,
און אַלץ איבערן אוצר — און דער אוצר... האָט געזונקען
אַלץ טיפּער און טיפּער אין דער ערד אַרײַן.

שלום-עליכם

ווען איך בין רויטשילד

אַ מאַנאַלאָג פֿון אַ פּתּרילעווקער מלמד

— ווען איך בין רויטשילד, — האָט זיך צעלאָזט אַ פּתּרילעווקער מלמד איינמאָל אין אַ דאָנערשטיק, בעת די רביצין האָט אים געמאָנט אָף שבת און ער האָט נישט געהאַט, — אוי, ווען איך זאָל זיין רויטשילד! טרעפֿט, וואָס איך טו? ראשית חכמה, פֿיר איך איין אַ מינהג, אַז אַ ווייב זאָל תמיד האָבן באַ זיך אַ דרייערל, בכדי זי זאָל פֿאַרשפּאַרן דולן אַ ספּאָדיק, אַז סע קומט דער גוטער דאָנערשטיק און ס'איז נישטאָ אָף שבת... והשנית, קויף איך אויס די שבתדיקע קאַפּאַטע, אָדער ניין — דעם ווייבס קעצענעם בורניס — לאַז זי אויפֿהערן פּיקן אין קאַפּ אַריין, אַז ס'איז איר קאַלט! און קויף אַוועק איך די דאָזיקע שטוב אינגאַנצן מיט אַלע דריי חדרים, מיט דער

קאַמער, מיט דער שפּיזאַרני, מיטן קעלער, מיטן בוידעם,
מיט הכל בכל מכל פֿלעקל — לאַז זי נישט זאָגן, אַז ס'איז
איר ענג; נאָ דיר אַוועק צוויי חדרים, קאָך דיר, באַק
דיר, וואָש דיר, בראַק דיר, און לאַז מיך צורו, איך זאָל
קענען קנעלן מיט מיינע תלמידים מיט אַ ריינעם קאַפּ!
נישטאַ קיין דאגות פרנסה, מע באַדאַרף נישט קלערן,
וואו נעמט מען אַף שבת — מחיה נפֿשות! די טעכטער
אַלע חתונה געמאַכט, אַראָפּ אַ האָרב פֿון די פלייצעס —
וואָס פֿעלט מיר? הייב איך מיך אָן אַרומקוקן אַביסל אַף
דער שטאָט. דאָס ערשטע בין איך מנדר אַ נייעם דאָך
אַפֿן אַלטן בית־המדרש, לאַז אויפֿהערן קאַפען אַפֿן קאַפּ,
בשעת יידן דאַוונען; און, להבדיל, דאָס מרחץ בוי איך
איבער אַפֿסניי. וואָרעם נישט היינט־מאָרגן — עס וועט
דאָרט מוזן זיין אַן אומגליק, חס ושלום, טאַמער פֿאַלט
דאָס אויס אַקוראַט בשעת נשים באַדן זיך. און וויבאַלד
דאָס באַד, מוז מען שוין דעם הקדש אַוודאי צעוואָרפֿן
און אנידערשטעלן אַ „ביקור־חולים“, אָבער טאַקע וואָס
אַ ביקור־חולים הייסט, מיט בעטלעך, מיט אַ דאָקטאָר,
מיט רפֿואות, מיט ייכלעך אַלע טאַג פֿאַר די חולאים, ווי
עס פֿירט זיך אין לייטישע שטעט. און אַ „מושב־זקנים“
שטעל איך אַוועק, אַלטע יידן לומדים זאָלן זיך נישט
וואַלגערן אין בית־המדרש באַ דער הרובע, און אַ חבֿרה
„מלביש־ערומים“, אַרעמע קינדער זאָלן נישט אַרומגיין,
איך בעט איבער אייער כבוד, מיט די פּופּקעס אין דרויסן,
און אַ חבֿרה „גמילות־חסדים“, אַז איטלעכער ייד, סי

א מלמד, סיי א בעל-מלאכה, סיי א סוחר אפילו זאל
פארשפארן צאלן פראצענט, נישט דארפן פארמשכונען
דאס העמד פונעם לייב, און א חברה „הכנסת-כלה“, אז
וואו ערגעץ אן ארעם מיידל, נעבעך א דערוואקסענע,
זאל מען זי אויסקליידן, ווי עס געהער צו זיין, און חתונה
מאכן, און נאך כדומה אזעלכע חברות פיר איך איין
בא אונדז אין כתרילעווקע... נאר וואס איז שייך עפעס
דווקא נאר בא אונדז אין כתרילעווקע? אומעטום, וואו
עס געפינען זיך נאר אחינו בני ישראל, פיר איך איין
אזעלכע חברות, אומעטום, אף דער גאנצער וועלט! און
בכדי עס זאל זיך פירן מיט א סדר, ווי עס געהער צו
זיין — טרעפט, וואס טו איך? מאך איך אף אלע חברות
איין חברה א גרויסע, א צדקה-גדולה-חברה, וואס גיט
אכטונג אף אלע חברות, אף אלע יידן. דאס הייסט, אף
דעם כלל ישראל, אז יידן זאלן אומעטום האבן פרנסה
און לעבן אין אחדות און זאלן זיצן אין די ישיבות און
לערנען: חומש מיט רש"י, מיט גמרא, מיט תוספות, מיט
מהרש"א, מיט אלע שבע חכמות און מיט אלע שבעים
לשון, און אף אלע ישיבות זאל זיין איין ישיבה א גרויסע,
א יידישע אקאדעמיע, אין דער ווילנע געוויינטלעך,
וואס פון דארטן זאלן ארויסגיין די גרעסטע לומדים און
חכמים אין דער וועלט, און אלצדינג זאל זיין אומזיסט,
„על חשבון הגביר“, אף מיין קעשענע, און אלצדינג זאל
זיך פירן מיט א סדר און מיט א פלאן, עס זאל נישט
זיין קיין „גיב-מיר-נא-דיר-כאפ-לאפ“, און אלע זאלן

אין זינען האָבן נאָר טוב־הכלל!... און בכדי מע זאָל
קענען טראָגן אַפֿן קאָפּ דעם „כלל“ — וואָס דאָרף מען?
דאָרף מען באַוואַרענען דעם „פרט“. און מיט וואָס קען
מען באַוואַרענען דעם פרט? געוויינטלעך, מיט פרנסה;
וואַרעם פרנסה, הערט איר, דאָס איז דער רעכטער עיקר;
אָן פרנסה קען נישט זיין קיין אַחדות; איבערן שטיקל
ברויט, מישטיינס געזאָגט, איז איינער דעם אַנדערן יורד
לחיו, קאָפּאַל יענעם קוילען, סמען, הענגען!... אַפֿילו די
שונאי ישראל, אונדזערע המנס פֿון דער גאַנצער וועלט,
מיינט איר, וואָס האָבן זיי צו אונדז? גאָרנישט. נאָר
צוליב פרנסה. זיי זאָלן האָבן פרנסה, וואָלטן זיי גאָר
אַזוי שלעכט נישט געווען. פרנסה ברענגט צו קנאה,
קנאה ברענגט צו שנאה, און דערפֿון, רחמנא ליצלן,
נעמען זיך אַלע צרות אָפּ דער וועלט, אַלע אומגליקן,
נישט דאָ געדאַכט, מיט אַלע רדיפֿות, מיט אַלע הריגות,
מיט אַלע רציחות און מיט אַלע מלחמות...

אוי, די מלחמות, די מלחמות! דאָס איז, הערט איר,
גאָר אַ שחיטה פֿאַר דער וועלט! ווען איך בין רויטשילד,
מאָך איך אויס מלחמות, אָבער טאַקע לחלוטין אויס!
וועט איר דאָך פֿרעגן: וויאַזוי? נאָר מיט געלט.
דהיינו? איך וועל עס אייך געבן צו פֿאַרשטיין מיט אַ
שכל: למשל, צוויי מלוכות צעאַמפֿערן זיך איבער אַ
נאָרישקייט דאָרט, אַ שטיקל ערד, וואָס איז ווערט אַ
שמעק טאַביקע; „טעריטאָריע“ הייסט עס באַ זיי. די
מלוכה זאָגט, אַז די טעריטאָריע איז איר טעריטאָריע,

און די מלוכה זאָגט: „ניין, ס'איז מיין טעריטאָריע.“
מששת ימי בראשית, הייסט עס, האָט גאָט באַשאַפֿן אַט
דאָס שטיקל ערד פֿון איר כבוד וועגן. קומט צוגיין אַ
דריטע און זאָגט: „איר זייט ביידע בהמות; די טערי-
טאָריע איז אַלעמענס טעריטאָריע, אַ רשות הרבים
הייסט עס.“ הקיצור, טעריטאָריע אָהער, טעריטאָריע
אָהין, מע „טעריטאָריעט“ אַזוי לאַנג, ביז מע הייבט אָן
שיסן פֿון ביקסן און האַרמאַטן, און מענטשן קוילען זיך
איינס דאָס אַנדערע ווי די שאַף, און בלוט, בלוט גיסט
זיך אַזוי ווי וואַסער.

אָבער אַז איך קום צו זיי לכתחילה און זאָג זיי:
„שאַט, ברידערלעך, לאָזט אייך דינען. אין וואָס גייט
דאָ באַ אייך, אייגנטלעך, דער גאַנצער סכסוך? מע
פֿאַרשטייט דען נישט אייער מיין? איר מיינט נישט אַזוי
די הגדה, ווי די קניידלעך. טעריטאָריע איז דאָך באַ
אייך נאָר אָן אויסרייד; דער עיקר איז דאָך באַ אייך
יענע מעשה, פעטי־מעטי, קאָנטריבוציע! און וויבאַלד
לשון קאָנטריבוציע — צו וועמען קומט מען אָן מיט
אַ הלוואה? צו מיר, צו רויטשילדן הייסט עס. אַמער,
ווייסט איר וואָס? נאָ דיר, ענגלענדער מיט די לאַנגע
פֿיס און מיט די קעסטלדיקע הויזן, אַ מיליאַרד! נאָ דיר,
נאַרישער טערק מיט דער רויטער יאַרמלקע, אַ מיליאַרד!
נאָ דיר, מומע רייזל, אויך אַ מיליאַרד, ממה־נפֿשך, גאָט
וועט אייך העלפֿן, וועט איר מיר אַפּצאָלן מיט פּראָצענט,

נישט חלילה קיין גרויסן פראצענט, פֿיר אָדער פֿינף
לשנה, איך וויל אָף אייך נישט רייד ווערן...
פֿאַרשטייט איר שוין? אי איך האָב געמאַכט אַ גע-
שעפֿט, אי מענטשן הערן אויף צו קוילען איינס דאָס
אַנדערע, ווי די אָקסן, אומזיסט און אומנישט. און
וויבאַלד אויס מלחמות, היינט צו וואָס באַדאַרף מען
דאָס כלי-זין, מיטן חיל, מיט אַלע זיבעצן זאַכן, מיטן
גאַנצן טאַרעראַם? אָף תשעה ניינציק כפרות! און ווי-
באַלד אויס כלי-זין, אויס חיל, אויס טאַרעראַם, איז דאָך
אויס שנאה, אויס קנאה, אויס טערק, אויס ענגלענדער,
אויס פֿראַנצויז, אויס ציגיינער, אויס ייד, להבדיל — די
גאַנצע וועלט באַקומט גאָר דעמאָלט אַן אַנדער פנים,
ווי אין פסוק שטייט באַ אונדז געשריבן: „והיה, און
עס וועט זיין, ביום ההוא, דאָס הייסט, אַז משיח
וועט קומען!“... (שטעלט זיך אָפֿ).

און אפֿשר, האָ? ... ווען איך בין רויטשילד, קען זיין,
אַז איך בין גאָר מבטל דאָס געלט. אויס געלט! וואָרעם,
לאַמיר זיך נישט נאָרן, וואָס איז דען געלט? — געלט
איז דאָך, אייגנטלעך, נאָר אַ הסכם, אַן איינגערעדטע
זאך, מע האָט גענומען אַ שטיקל פאַפיר, אַוועקגעשטעלט
אַ צאָצקע און אָנגעשריבן: „טרי רובליא סערעבראָם.“
געלט, זאָג איך אייך, איז נישט מער ווי אַ יצר-הרע, אַ
תאוה אַזעלכע, איינע פֿון די גרעסטע תאוות, וואָס
אַלע ווילן דאָס און קיינער האָט דאָס
נישט... אָבער אַז סע זאָל לחלוטין גאָר נישט זיין קיין

שום געלט אָף דער וועלט, וואָלט דאָך דער יצר-הרע
נישט געהאַט וואָס צו טאָן, און די תאוּוה וואָלט נישט
געווען קיין תאוּוה. איר פֿאַרשטייט, צי ניין? איי וואָס?
איז דאָך די קשיא, וואו וואָלטן דעמאָלט נעמען יידן אָף
שבת? (פֿאַרטראַכט זיך אָף אַ וויילע). איז דער תירוץ:
למאִי וואו וועל איך אי צטער נעמען אָף שבת?...

י. ל. פרץ

אויב נישט נאך העבער

א חסידישע דערציילונג

און דער נעמיראָווער פֿלעגט סליחות־ציט יעדן פֿרי-
מאָרגן נעלם ווערן, פֿאַרשווינדן!
מען פֿלעגט אים נישט זען אין ערגעץ: ניט אין שול,
ניט אין ביידע בתי־מדרשים, נישט באַ אַ מנין, און
אינדערהיים אודאי און אודאי נישט. די שטוב איז
געשטאַנען אָפֿן. ווער עס האָט געוואָלט, איז אַריין און
אַרויסגעגאַנגען; געגנבעט באַם רבין האָט מען נישט.
אַבער קיין לעבעדיק באַשעפֿעניש איז אין שטוב נישט
געווען.

וואו קען זיין דער רבי?

וואו זאָל ער זיין? מן הסתם אין הימל! ווייניק
געשעפֿטן האָט אַ רבי פֿאַר ימים־נוראים צו פֿאַרזאָרגן?

יידעלעך, קיין עין-הרע, דארפן פרנסה, שלום, געזונט,
גוטע שידוכים, ווילן גוט און פֿרום זיין, און די זינד
זענען דאך גרויס, און דער שטן מיט זיינע טויזנט אויגן
קוקט פֿון איין עק וועלט ביז דער צווייטער, און ער זעט,
און פֿארקלאָגט, און מסרט... און — ווער זאָל העלפֿן,
אַז נישט דער רבי?

אַזוי האָט דער עולם געטראַכט.
אינמאָל איז אָבער אָנגעקומען אַ ליטוואַק, לאַכט
ער! איר קענט דאָך די ליטוואַקעס: פֿון מוסר-ספֿרים
האַלטן זיי ווייניק, דערפֿאַר שטאַפֿן זיי זיך אָן מיט ש"ס
ופוסקים. ווייזט דער ליטוואַק אַ בפֿירושע גמרא — די
אויגן שטעכט ער אויס. אפֿילו משה רבינו, ווייזט ער,
האָט באַם לעבן נישט געקאַנט אַרויף אַפֿן הימל, נאָר
געהאַלטן זיך צען טפֿחים אונטערן הימל! נו, גיי
שפֿאַר זיך מיט אַ ליטוואַק!

— וואו־דען קומט אַהין דער רבי?

— מיין דאגה! — ענטפֿערט ער און ציט מיט די
אַקסל, און תוך כדי דבור (וואָס אַ ליטוואַק קען!) איז
ער זיך מישב, צו דערגיין די זאך.

נאָך דעמזעלבן פֿאַרנאַכט, באַלד נאָך מעריב, גנבעט
זיך דער ליטוואַק צום רבין אין חדר אַריין, לייגט זיך
אונטערן רבינס בעט און ליגט. ער מוז אָפּוואַרטן די

נאכט און זען, וואו דער רבי קומט אהין, וואס ער טוט
סליחות-צייט.

אן אנדערער וואלט אפשר אינגעדערעמלט און פאר-
שלאפן די צייט; א ליטוואק טוט זיך אן עצה: לערנט
ער זיך אויסנווייניק א גאנצע מסכתא! איך געדענק שוין
נישט, חולין צי נדרים!

פארטאג הערט ער, ווי מען קלאפט צו סליחות.
דער רבי איז שוין נישט געשלאפן א צייט. ער הערט
אים שוין א גאנצע שעה קרעכצן.

ווער עס האט געהערט דעם נעמיראווער קרעכצן,
ווייס, וויפיל צער פאר כל ישראל, וויפיל יסורים עס
האט געשטעקט אין זיין יעדן קרעכץ... די נשמה פלעגט
אויסגיין, הערנדיק דאס קרעכצן! א ליטוואק האט דאך
אבער אן אייזן הארץ, הערט ער צו און ליגט זיך ווייטער!
דער רבי ליגט זיך אויך: דער רבי, זאל לעבן אפן בעט,
דער ליטוואק אונטערן בעט.

דערנאך הערט דער ליטוואק, ווי די בעטן אין הויז
הייבן אן סקריפען... ווי די בני-בית כאפן זיך ארויס פון
די בעטן, ווי מען מורמלט א יידיש ווארט, מען גיסט
וואסער אף די נעגל, עס קלאפן אף און צו די טירן...
דערנאך איז דער עולם ארויס פון שטוב, עס ווערט
ווייטער שטיל און פינצטער, דורכן לאדן שיינט קוים
אריין א קליין ביסל ליכט פון דער לבנה...

מודה האָט ער געווען, דער ליטוואַק, אַז ווען ער איז
געבליבן איינער אליין מיטן רבין, איז אים באַפֿאלן אַן
אימה. די הויט איז שוין אים אויפֿגעלויפֿן פֿאַר שרעק,
די וואַרצלען פֿון די פאות האָבן אים געשטאָכן אין די
שלייפֿן ווי די נאָדלען.

אַ קלייניקייט: מיטן רבין, און סליחות־צייט, פֿאַרטאָג,
אליין אין שטוב!...
אַ ליטוואַק איז דאָך אָבער איינגעשפּאַרט, ציטערט
ער ווי אַ פֿיש אין וואַסער און ליגט. —

ענדלעך, שטייט דער רבי, זאָל לעבן, אָף...
פֿריער טוט ער, וואָס אַ ייד דאַרף טאָן... דערנאָך
גייט ער צו צו דעם קליידער־אַלמער און נעמט אַרויס
אַ פעקל... עס באַווייזן זיך פויערשע קליידער: ליי-
וונטנע פלודערן, גרויסע שטיוול, אַ סיערמיענגע, אַ
גרויס פֿוטערן היטל מיט אַ ברייטן לאַנגן לעדערנעם
פּאַס, אויסגעשלאָגן מיט מעשענע נעגעלעך.
דער רבי טוט עס אָן...

פֿון דער קעשענע, פֿון סיערמיענגע, שטאַרצט אַרויס
אַן עק פֿון אַ גראָבן שטריק... פֿון אַ פויערשן שטריק!
דער רבי גייט אַרויס; דער ליטוואַק — נאָך!

דורכגייענדיק, טרעט אָפּ דער רבי אין קיך, בייגט
זיך איין, פֿון אונטער אַ בעט נעמט ער אַרויס אַ האַק,
פֿאַרלייגט זי אונטערן פּאַס און גייט אַרויס פֿון שטוב.

דער ליטוואַק ציטערט, נאָר ער טרעט נישט אָפּ.

א שטילער, ימים-נוראיםדיקער פּחד וויגט זיך איבער די טונקעלע גאַסן. אָפּט רייסט זיך אַרויס אַ געשריי פֿון סליחות פֿון ערגעץ אַ מנין, אָדער אַ קראַנקער קרעכץ פֿון ערגעץ אַ פֿענצטער... דער רבי האַלט זיך אַלץ אין די זייטן פֿון די גאַסן, אין די שאַטן פֿון די הייזער... פֿון איין הויז צום אַנדערן שווימט ער אַרויס און דער ליטוואַק נאָך אים...

און דער ליטוואַק הערט, ווי זיין אייגן האַרץ-קלאַפּן מישט זיך צוזאַמען מיטן קול פֿון רבינס שווערע טריט; אָבער גיין גייט ער, און קומט צוזאַמען מיטן רבין אויס דער שטאָט אַרויס.

הינטער דער שטאָט שטייט אַ וועלדל.

דער רבי, זאָל לעבן, נעמט זיך אין וועלדל אַריין. ער מאכט אַ דרייסיק-פֿערציק טריט און שטעלט זיך אָפּ באַן אַ ביימל און דער ליטוואַק ווערט נבהל ונשתומם, זעענדיק, ווי דער רבי נעמט אַרויס פֿון פּאַס די האַק און שלאָגט אין ביימל אַריין.

ער זעט, ווי דער רבי האַקט און האַקט, ער הערט ווי דאָס ביימל קרעכצט און קנאַקט. און דאָס ביימל פֿאַלט,

און דער רבי שפאלט עס אָף ליפעס... די ליפעס — אָף
דינע שייטלעך; און ער מאַכט זיך אַ בינטל האָלץ, נעמט
עס אַרום מיטן שטריק פֿון קעשענע, ער וואַרפֿט דאָס
בינטל האָלץ איבער די פלייצעס, שטעקט צוריק אַריין
די האַק אינעם פאַס, לאָזט זיך אַרויס פֿון וואַלד און
גייט צוריק אין שטאָט אַריין.

אין אַ הינטערגעסל שטעלט ער זיך אָפּ באַ אַן אַרעם,
האַלב איינגעבראַכן הייזל און קלאַפט אָן אין פֿענצטערל.
— ווער איז? — פֿרעגט מען דערשראָקן פֿון שטוב
אַרויס. דער ליטוואַק דערקענט, אַז עס איז אַ קול פֿון
אַ יידענע, פֿון אַ קראַנקער יידענע.

— יאָ! — ענטפֿערט דער רבי אָף פּויעריש לשון.
— קטאָ יאָ? פֿרעגט מען ווייטער פֿון שטוב.
און דער רבי ענטפֿערט ווייטער, אָף מאַלאַראַסיש
לשון: וואַסיל!

— וואַס פֿאַר אַ וואַסיל און וואַס ווילסטו, וואַסיל?
— האָלץ, — זאָגט דער פֿאַרשטעלטער וואַסיל, —
האַב איך צו פֿאַרקויפֿן! זייער ביליק... בחצי חנם האָלץ!
און נישט וואַרטנדיק אָף אַ תשובה, נעמט ער זיך אין
שטוב אַריין.

דער ליטוואַק גנבעט זיך אויך אַריין און, באַם גרויען
ליכט פֿון פֿרייען מאַרגן, זעט ער אן אַרעמע שטוב, צע-
בראַכן, אַרעם כלי-בית... אין בעט ליגט אַ קראַנקע יי-
דענע, פֿאַרוויקלט מיט שמאַטעס, און זי זאָגט מיט אַ
ביטער קול:

— קויפֿן? מיט וואָס זאָל איך קויפֿן? וואו האָב איך,
אַרעמע אלמנה, געלט?

— איך וועל דיר באַרגן ! — ענטפֿערט דער פֿאַר-
שטעלטער וואַסיל — אינגאַנצן זעקס גראַשן!
— פֿון וואָנען וועל איך דיר באַצאָלן? — קרעכצט
די אַרעמע יידענע.

— נאַריש מענטש, — מוסרט זי דער רבי, — זע, דו
ביסט אן אַרעמע קראַנקע יידענע און איך געטרוי דיר
דאָס ביסל האַלץ, איך בין בטוח אז דו וועסט באַצאָלן;
און דו האָסט אַזאַ שטאַרקען, גרויסן גאָט, און געטרויסט
אים נישט... און האָסט אַף אים אַף נאַרישע זעקס גראַשן
פֿאַרן בינטל האַלץ, קיין בטחון נישט!

— און ווער וועט מיר איינהייצן ? — קרעכצט די
אלמנה, — איך האָב דען כוח אויפֿצושטיין? מיין זון
איז אַף דער אַרבעט געבליבן.

— איך וועל דיר איינהייצן אויך, — זאָגט דער רבי.

און, אַריינלייגנדיק דאָס האַלץ אין אויוון, האָט דער
רבי קרעכצנדיק, געזאָגט סליחות דעם ערשטן פֿומון...

און, אז ער האָט עס אונטערגעצונדן, און דאָס האָלץ
האָט פֿריילעך געברענט, האָט ער געזאָגט, שוין אַ ביסל
לוסטיקער, פֿון די סליחות דעם צווייטן פֿזמון...
דעם דריטן פֿזמון האָט ער געזאָגט, ווען עס האָט זיך
אויסגעברענט און ער האָט די בלעך פֿאַרמאַכט...
דער ליטוואַק, וואָס האָט דאָס אַלץ געזען, איז שוין
געבליבן אַ נעמיראַווער חסיד.
און שפּעטער, אויב אַ חסיד האָט אַמאָל דערציילט,
אז דער נעמיראַווער הויבט זיך אָף, סליחות-צייט, יעדן
פֿרימאַרגן, און פֿליט אַרויף אין הימל אַריין, פֿלעגט שוין
דער ליטוואַק נישט לאַכן, נאָר צוגעבן שטילערהייט:
— אויב נישט נאָך העכער!